

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2006-2007

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση (Υ) - Φ 110

Σταυρούλα Τσινόρεμα

ΛΟΓΙΚΗ

Παράδοση (Υ) - Φ 120

Γιώργος Μαραγκός

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις κυριότερες έννοιες και μεθόδους της σύγχρονης συμβολικής λογικής. Παρουσιάζονται στοιχεία από τον προτασιακό και τον κατηγορηματικό λογισμό και αναδεικνύονται ομοιότητες και διαφορές της συμβολικής γλώσσας με τη φυσική, ομιλούμενη γλώσσα. Εισάγονται μέθοδοι που επιτρέπουν να αποτιμάται η ορθότητα απλών επιχειρημάτων. Το μάθημα έχει εν πολλοίς φροντιστηριακό χαρακτήρα και η παρακολούθηση είναι ευκταία. Διανέμονται σημειώσεις.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση (Υ) - Φ 140

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την πολιτική σκέψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, θα αναφερθούμε στη χριστιανική κοινωνική και πολιτική φιλοσοφία και, στη συνέχεια, σε κεντρικές μορφές της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεώτερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος θα τεθούν η έννοια της δικαιοσύνης και του κοινού αγαθού, η σχέση ατόμου και κοινότητας, η ιδέα του κοινωνικού συμβολαίου, η αντιπαράθεση μεταξύ κανονιστικών και περιγραφικών θεωριών, το πρόβλημα της ελευθερίας, το ζήτημα της παιδείας κ.λπ. Πέρα από τους αρχαίους συγγραφείς, οι εισαγωγικές μας αναφορές θα αφορούν το έργο του Αυγουστίνου και του Θωμά Ακινάτη, καθώς και των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ και Μαρξ.

Βασική βιβλιογραφία: 1) George Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών*, Αθήνα, χωρίς ημερομηνία, 2) Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη πολιτική θεωρία*, Αθήνα 1996, 3) U. Cerroni, *Η πολιτική σκέψη*, Αθήνα 1985.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 160

Χλόη Μπάλλα

Εισαγωγή στα κύρια ρεύματα της αρχαίας φιλοσοφίας.

P. Hadot, *Τι είναι η αρχαία ελληνική φιλοσοφία*, μτφ. Α. Κλαμπασέα, Αθήνα: Ίνδικτος, 2002.

T. Irwin, *Η κλασική σκέψη*, μτφ. Γ. Βογιατζής, Αθήνα: Πολύτροπον, 2005.

B. Κάλφας και Γ. Ζωγραφίδης, *Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι*, Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 2006.

M. Vegetti, *Ιστορία της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, μτφ. Γ. Δημητρακόπουλος. Αθήνα: Τραυλός, 2000.

Ό. Ζιγκόν, *Βασικά προβλήματα της αρχαίας φιλοσοφίας*, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1991.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ	Παράδοση - Φ 204
Μαρία Βενιέρη	
<p>Η φιλοσοφία του νου έχει ως κύριο αντικείμενό της το πρόβλημα της σχέσης νου και σώματος. Στο μάθημα αυτό θα προσεγγίσουμε τις βασικές στάσεις σε αυτό το πρόβλημα, από τον δυϊσμό του Καρτεσιού, ο οποίος έθεσε το πρόβλημα στην νεότερη φιλοσοφία, μέχρι τις θεωρίες του συμπεριφορισμού, της ταυτότητας νου - εγκεφάλου και του λειτουργισμού που αναπτύχθηκαν τον 20^ο αιώνα, στις οποίες και θα εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας. Θα εξετάσουμε μεταξύ άλλων τα προβλήματα της αποβλεπτικότητας του νου και της φαινομενικής συνείδησης, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο επικρατών σήμερα φυσικαλισμός, την έννοια της νοητικής αιτιότητας καθώς και τη δυνατότητα της τεχνητής νοημοσύνης.</p>	

ΑΡΧΑΙΑ ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση - Φ 230.4
Γιώργος Καραμανώλης	
<p>Η ηθική είναι ένα από τα σημαντικότερα πεδία της αρχαίας φιλοσοφικής παράδοσης και επηρέασε σημαντικά τη νεότερη και σύγχρονη ηθική φιλοσοφία. Η φιλοσοφία του Σωκράτη όπως και του Πλάτων είναι επικεντρωμένη στην ηθική, ενώ στην Ελληνιστική εποχή η ηθική θεωρείται ο σκοπός της φιλοσοφίας. Η συζήτηση για την ηθική στην αρχαιότητα, ωστόσο, είναι πολύ ευρεία καθώς είναι μία συζήτηση για όλους εκείνους τους παράγοντες που μπορεί να συντελούν στην ανθρώπινη ευτυχία (αρετή, φιλία, ηδονή). Το μάθημα στοχεύει να εξετάσει τις κύριες ηθικές θεωρίες της αρχαιο-τητας, από τον Ηράκλειτο και το Δημόκριτο μέχρι τον Πλωτίνιο και τους πρώτους Χριστιανούς φιλοσόφους. Θα συζητηθούν εκτενώς οι ηθικές αντιλήψεις του Σωκράτη, οι σημαντικοί για την ηθική Πλατωνικοί διάλογοι <i>Πρωταγόρας</i>, <i>Γοργίας</i>, και <i>Πολιτεία</i>, η Αριστοτελική ηθική, η ηθική των Στωϊκών και των Επικουρείων. Εκτενής αναφορά θα γίνει επίσης στην μη φιλοσοφική ηθική, έτσι όπως προκύπτει κυρίως μέσα από τα αρχαία λογοτεχνικά κείμενα. Η συζήτηση στο μάθημα θα γίνεται με βάση αρχαία κείμενα που θα μοιράζονται φωτοτυπημένα.</p>	

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΗΘΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ: ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΒΟΥΛΗΣΗΣ	Παράδοση - Φ 233.4
Κωνσταντίνος Σαργέντης	
<p>Το πρόβλημα τού κατά πόσο έχουμε τον έλεγχο του τρόπου με τον οποίο πράττουμε, και τού τι εμπεριέχεται σ' αυτόν τον έλεγχο, είναι αυτό που οι φιλόσοφοι ονομάζουν «το πρόβλημα της ελεύθερης βούλησης». Στο μάθημα θα ασχοληθούμε με τη σύγχρονη συζήτηση για το πρόβλημα αυτό. Το κύριο ερώτημα που θα μας απασχολήσει αφορά τη συμβατότητα ή μη της ελεύθερης βούλησης με τον ντετερμινισμό. Θα δούμε τις απαντήσεις που έχουν δοθεί σ' αυτό το ερώτημα και θα εξετάσουμε τα επιμέρους προβλήματα με τα οποία σχετίζεται.</p> <p><u>Ενδεικτική Βιβλιογραφία:</u> Robert Kane: <i>A contemporary Introduction to Free Will</i>, Oxford 2005 Gary Watson (επιμ.): <i>Free Will</i>, Oxford 1982 Robert Kane (επιμ.): <i>The Oxford Handbook of Free Will</i>, Oxford 2002 Peter Bieri: <i>Das Handwerk der Freiheit</i>, Fischer 2006.</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	Παράδοση - Φ 241.8 / ΚΟΙΣ 107.2
Κωνσταντίνος Καβουλάκος	
<p>Μπορεί η έννοια της πράξης να αποτελέσει τον πυρήνα μιας γόνιμης θεωρητικής σύλληψης της ιστορίας και της κοινωνίας; Είναι άραγε προορισμένη να περιοριστεί μόνο στο πλαίσιο της ηθικής φιλοσοφίας ή μπορεί να αποκτήσει επίσης ουσιαδές κοινωνικοφιλοσοφικό και πολιτικοφιλοσοφικό νόημα και πώς;</p> <p>Τέτοια είναι τα αφηρητικά ερωτήματα της φιλοσοφίας της πράξης του 20ου αιώνα, σε ορισμένους κρίσιμους σταθμούς της οποίας θα σταθούμε στο πλαίσιο του μαθήματος. Συγκεκριμένα θα ξεκινήσουμε</p>	

με τη θεμελίωση της φιλοσοφίας της πράξης στο έργο του νεαρού Γκέοργκ Λούκατς (1885-1971) και τη σύνδεσή της με τη φιλοσοφία της ιστορίας και με την επαναστατική αλλαγή της κοινωνίας. Στη συνέχεια θα εξετάσουμε τη σύνδεση της πράξης με μορφές γνώσης και ορθολογικότητας στο έργο του νεαρού Μαξ Χορκχάιμερ (1895-1973). Τέλος θα αναφερθούμε στη σχέση μεταξύ πράξης, φαντασίας και συλλογικής δημιουργίας, όπως αυτή περιγράφεται από τον Κορνήλιο Καστοριάδη (1922-1997). Η παράδοση θα ολοκληρωθεί με σύντομες αναφορές σε νεότερα εγχειρήματα που τοποθετούνται σε αυτόν τον φιλοσοφικό χώρο.

Βιβλιογραφία: Γκ. Λούκατς, *Η πραγματοποίηση και η συνείδηση του προλεταριάτου*, Μ. Χορκχάιμερ, «Παραδοσιακή και κριτική θεωρία», Κ. Καστοριάδης, *Η φαντασιακή θέσμιση της κοινωνίας*

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ: ΧΕΓΚΕΛ, ΝΙΤΣΕ, ΧΑΪΝΤΕΓΚΕΡ, ΑΝΤΟΡΝΟ

Παράδοση - Φ 250.17

Μαρία Τάταρη

. Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδείξει το φιλοσοφικό ερώτημα « τί είναι η τέχνη; ». Ως ερώτημα περί της ουσίας της τέχνης (ως αριστοτελικό « τί εστί »), παραπέμπει στην τοποθέτηση του κάθε φιλοσόφου απέναντι στην προβληματική της ουσίας. Έτσι, η εκάστοτε φιλοσοφική « αισθητική » – όπως από τον 18^ο αιώνα έχει επικρατήσει να ονομάζεται, ανάγεται στην εκάστοτε θεμελιώδη φιλοσοφική θέση. Ταυτόχρονα, στο εσωτερικό της φιλοσοφικής παράδοσης που θα εξετάσουμε, ο ορισμός της τέχνης αποδεικνύεται, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, ιδιαίτερα σημαντικός για τον καθορισμό του φιλοσοφικού ιδίου : υποδεικνύει το ύστατο φιλοσοφικό ζητούμενο (χωρίς πάντοτε να ταυτίζεται με αυτό).

Ξεκινώντας με την Εισαγωγή στην Αισθητική του Χέγκελ, θα αναλύσουμε τον χεγκελιανό ορισμό της τέχνης ως αισθητή έκφραση της « Ιδέας » και θα διερευνήσουμε τη λειτουργία της τέχνης στο φιλοσοφικό του οικοδόμημα. Κατά τον Χέγκελ η τέχνη, σύμφωνα με την ουσία της, στην ιστορική της εξέλιξη τείνει - και οφείλει - να υπερβεί τον εαυτό της και να μετατραπεί σε φιλοσοφία. Ο Χέγκελ θεωρεί ότι η τέχνη στην εποχή του αγγίζει το τέλος της, γιατί η « Ιδέα » δεν μπορεί πια να εκφραστεί αισθητά.

Με τον θεμελιώδη για τη φιλοσοφική αισθητική ορισμό του Χέγκελ διαλέγονται, ρητά ή άρητα, οι φιλόσοφοι που θα εξετάσουμε στη συνέχεια. Προσπαθούν να υπερβούν τον χεγκελιανό ορισμό και ταυτόχρονα να επαναπροσδιορίσουν τον προσρισμό της φιλοσοφίας.

Την προβληματική αυτή θα ανιχνεύσουμε καταρχήν στη Γέννηση της Τραγωδίας του Νίτσε, και ιδιαίτερα στον ανταγωνισμό μεταξύ « διονυσιακού » και « απολλώνιου » στοιχείου.

Θα περάσουμε ύστερα στην τοποθέτηση του Χάιντεγκερ απέναντι στον Χέγκελ ως προς την αλήθεια της τέχνης και τη σχέση της με τον στοχασμό στην Προέλευση του έργου τέχνης.

Τέλος θα προβληματιστούμε για το τί διακυβεύεται φιλοσοφικά στη σύγχρονη τέχνη, μέσα από την αμφισβήτηση της φιλοσοφικής αισθητικής, όπως διατυπώνεται σε επιλεγμένα αποσπάσματα της Αισθητικής Θεωρίας του Αντόρνο

ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ: ΕΛΕΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ, ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ, ΖΗΝΩΝ, ΜΕΛΙΣΣΟΣ)

Παράδοση - Φ 261.2

Β. Χρυσικοπούλου

Σύσταση της ελεατικής σχολής κατά Πλάτωνα και Αριστοτέλη. Η έννοια του ελεατικού ενισμού και ο προσδιορισμός της σε κάθε στοχαστή χωριστά. Λεπτομερής εξέταση των σχετικών αποσπασμάτων και μαρτυριών στο εγχειρίδιο των Diels-Kranz. Πιστοποίηση της ελεατικής ταυτότητας του Ξενοφάνους. Ανάδειξη της συνέχειας μεταξύ ξενοφάνειου και παρμενίδειου ενισμού. Ανάδειξη των διαφορών μεταξύ Παρμενίδη και Μελίσσου. Παράδοξα του Ζήνωνος.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΩΣ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Παράδοση - Φ 266.1

Κωνσταντίνος Μακρής

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τις μεταμορφώσεις της μετά τον Πλάτωνα και την Αρχαία Ακαδημία πυθαγορικής παράδοσης, και ιδίως με την επίδραση που άσκησε η αναβίωση του πυθαγορισμού στους πλατωνικούς φιλοσόφους των αυτοκρατορικών χρόνων και της ύστερης αρχαιότητας. Μετά από κάποιες απαραίτητες εισαγωγικές αναφορές α) στον (διάσημο κατά την αρχαιότητα και εντυπωσιακής μακροβιότητας) πυθαγόρειο τρόπο ζωής, β) στις θεμελιώδεις διδασκαλίες του αρχαίου πυθαγορισμού (π.χ. μετεμψύχωση, αρμονία των σφαιρών του κόσμου, φιλοσοφία των αριθμών, κλπ.) και γ) στους σημαντικότερους εκπροσώπους του (Πυθαγόρα, Φιλόλαο, Αρχύτα), οι

παραδόσεις θα εστιάσουν στα αμφισβητούμενης πατρότητας πυθαγορικά κείμενα της ελληνοιστικής και αυτοκρατορικής περιόδου, τα *Χρυσά έπη* και τα *Πυθαγορικά υπομνήματα* που παραδίδονται από τον Διογένη Λαέρτιο, και, κυρίως, στις διδασκαλίες των Νεοπυθαγορείων-Πλατωνικών Ευδώρου, Μοδεράτου, Νικομάχου του Γερασηνού, Νουμηνίου, Πορφυρίου, Ιαμβλίχου, των οποίων η συμβολή στην εξέλιξη και άνθηση της πλατωνικής φιλοσοφίας κατά την ύστερη αρχαιότητα υπήρξε καθοριστική

ΝΕΟΤΕΡΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΗ - Φ 280.4

Σπυρίδων Τέγος

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν τα μεγάλα φιλοσοφικά συστήματα του 17ου αιώνα (στην μεταφυσική, γνωσιολογική, θεολογική, ηθική και πολιτική τους διάσταση- και με κύριες αναφορές τους Ντεκάρτ, Σπινόζα, Χόμπς) στη σχέση τους με την επιστημονική επανάσταση, τους θρησκευτικούς πολέμους και τις μεγάλες συγκεντρωτικές μοναρχίες που δημιουργούνται καθώς και η μετάβαση στο αιώνα του Διαφωτισμού. Στη συνέχεια θα δοθεί έμφαση στο τρόπο που ο Διαφωτισμός(18ος αιώνας) αποτελεί μια μορφή συνέχειας ενώ έρχεται ταυτόχρονα σε ρήξη ασκώντας έντονη κριτική στα κλασσικά φιλοσοφικά συστήματα του προηγούμενου αιώνα. Αυτή η σχέση συνέχειας και ασυνέχειας θα αναλυθεί στο πλαίσιο των διαφορετικών σχολών ευρωπαϊκής φιλοσοφίας(εμπειρισμός, αισθησιοκρατία, υλισμός, ορθολογισμός) οι οποίες δεν ταυτίζονται απόλυτα με τις εθνικές φιλοσοφικές παραδόσεις (βρετανική, γαλλική, γερμανική) αλλά οργανώνονται μέσα από ένα πλέγμα δικτύου ανταλλαγών που συγκροτούν τελικά το πεδίο της νεότερης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας.

KANT: ΗΘΙΚΗ ΤΟΥ KANT

Παράδοση - Φ 284.5

Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης

Η ηθική του I. Kant αναγνωρίζεται καθολικά ως μια από τις κυριότερες κλασικές ηθικές θεωρίες. Δεν έχει για μας απλώς ιστορικό ενδιαφέρον, αλλά θεωρείται ότι έχει συστηματική σημασία, με την έννοια ότι αποτελεί κεντρικό θέμα της σύγχρονης ηθικής θεωρίας (μαζί με τις θεωρίες, λ.χ., της τελειοκρατίας και του ωφελισμού). Στο μάθημα θα παρακολουθήσουμε τις σημαντικότερες έννοιες, θέσεις, επιχειρήματα αλλά και τα ανοιχτά ζητήματα της καντιανής ηθικής μέσα στο ιστορικό πλαίσιο της νεώτερης ηθικής και σε αντιπαράθεση με τις κυριότερες εναλλακτικές θεωρίες.

Βασική βιβλιογραφία

I. Kant, *Τα θεμέλια της Μεταφυσικής των ηθών*, εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Γ. Τζαβάρας, Δωδώνη, Αθήνα 1984.

I. Kant, *Κριτική του πρακτικού Λόγου*, μετάφραση, σημειώσεις, επιλεγόμενα Κ. Ανδρουλιδάκης, Εστία, Αθήνα 2004.

E. Κασσίρερ, *Καντ. Η ζωή και το έργο του*, μετάφραση Σ. Γερογιωργάκης, Ίνδικτος, Αθήνα 2001.

E. Π. Παπανούτσος, *Ηθική*, 5^η έκδ., Δωδώνη, Αθήνα, 1995.

K. Καβουλάκος (επιμ.), *I. Kant: Πρακτικός Λόγος και Νεωτερικότητα*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΙΔΕΑΛΙΣΜΟ

Παράδοση - Φ 285.3

Βασιλική Τσακίρη

Το μάθημα εξετάζει την διαμόρφωση των εννοιών της ελευθερίας και της δημιουργικότητας στο φιλοσοφικό ρεύμα του Γερμανικού Ιδεαλισμού. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στον Schelling και στο έργο του *Έρευνες για την ουσία της ανθρώπινης ελευθερίας*. Το έργο αυτό είναι κομβικής σημασίας στο μέτρο που συνδέει τις σφαίρες της οντολογίας, της ηθικής και της αισθητικής. Επιπρόσθετα, εμπεριέχει άμεσες και έμμεσες αναφορές σε όλους τους κύριους εκπροσώπους του φιλοσοφικού αυτού ρεύματος και διευκολύνει τη μελέτη αποσπασμάτων από πρωτότυπα κείμενα των Kant (κυρίως χωρία της δεύτερης και τρίτης κριτικής) , Fichte (χωρία από το έργο του *Ο προσωρισμός του Ανθρώπου*), και Hegel (κυρίως αποσπάσματα από την *Φαινομενολογία του Πνεύματος* και την *Φιλοσοφία του Δικαίου*).

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΥΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΟΥΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ

Παράδοση - Φ 291.7

Παναγιώτης Θεοδώρου

Η φαινομενολογική φιλοσοφία αποτελεί ένα από τα μεγάλα φιλοσοφικά κινήματα του 20ού αιώνα, το οποίο παραμένει ενεργό και ακμαίο και στον καιρό μας. Σε αυτή την παράδοση θα επιχειρήσουμε μια γενική εισαγωγή στη σκέψη των τεσσάρων αντιπροσωπευτικότερων φαινομενολόγων φιλοσόφων. Πιο συγκεκριμένα, θα γνωρίσουμε τα βασικά σημεία της σκέψης: (1) τού Έντμουντ Χούσερλ (1859-1936), ο οποίος υπήρξε ο ιδρυτής του φαινομενολογικού κινήματος, (2) του Μάρτιν Χάιντεγκερ, ο οποίος υπήρξε ο πλέον διάσημος μαθητής του Χούσερλ, (3) του Μορίς Μερλώ-Ποντύ και (4) του Ζαν-Πωλ Σάρτρ, οι οποίοι ανέπτυξαν τη φαινομενολογία στη Γαλλία. Η γνωριμία μας με τη σκέψη αυτών των φιλοσόφων θα γίνει μέσω της ευσύνοπτης παρουσίασης του περιεχομένου των αντιπροσωπευτικότερων έργων τους: (1) των Λογικών Ερευνών (1900-01) και των Ιδεών Ι (1913), του Είναι και Χρόνος (1927), της Φαινομενολογίας της Αντίληψης, και (4) του Είναι και Μηδέν.

Το μάθημα αυτό ενδιαφέρει τόσο τους φοιτητές του ΦΚΣ όσο και όλους τους φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής, μιας και η Φαινομενολογία συνδέεται στενά με τα προβλήματα θεμελίωσης των επιστημών που διδάσκονται σε αυτή τη Σχολή.

(Ως εγχειρίδιο θα διανεμηθεί σε ελληνική μετάφραση, η οποία θα είναι έτοιμη μέχρι τον Νοέμβριο, το έργο του Κρίστοφερ Μακάν, Τέσσερις Φαινομενολογοί Φιλόσοφοι.)

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Παράδοση - Φ 291.8

Απόστολος Παναζής

Το πρόβλημα των αξιολογικών προϋποθέσεων των κοινωνικών επιστημών .

Το ζήτημα της θεωρητικής αφαίρεσης και η σχέση της με την ιστορικότητα του κοινωνικού αντικείμενου

Η σχέση των φυσικών και των κοινωνικών επιστημών

Η δυνατότητα μιας ελεύθερης αξιών επιστήμης (wertfreie Wissenschaft)

ΓΝΩΣΙΟΘΕΩΡΙΑ

Σεμινάριο - Φ 302.4

Γιώργος Ρουσόπουλος

Το Σεμινάριο θα δεχτεί φοιτητές και φοιτήτριες που βρίσκονται στο τρίτο έτος σπουδών και έχουν περάσει το υποχρεωτικό μάθημα της Λογικής και της Φιλοσοφίας της Επιστήμης.

Το Σεμινάριο θα επικεντρωθεί στη διαμόρφωση της σύγχρονης γνωσιοθεωρίας, με έμφαση στον εικοστό αιώνα. Θα δοθούν προς μελέτη βασικά γνωσιοθεωρητικά κείμενα (σε ελληνική μετάφραση), όπως, λ.χ., Carnap, Quine, Popper, Davidson, κλπ.

Οι ενδιαφερόμενοι θα κάνουν παρουσιάσεις των θεμάτων που θα αναλάβουν (ατομικά ή ομαδικά) και θα συγγράψουν εργασία. Θα βαθμολογηθούν με συνδυασμό των παραπάνω κριτηρίων. Επιτρέπονται δυο απουσίες από το Σεμινάριο.

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

Σεμινάριο - Φ 331.5

Κωνσταντίνος Σαργέντης

Η κανονιστική Ηθική αποτελεί μία από τις τρεις θεματικές περιοχές της ηθικής φιλοσοφίας (οι άλλες δύο είναι η Μεταηθική και η εφαρμοσμένη Ηθική). Στόχος της κανονιστικής Ηθικής είναι το να δώσει απάντηση στο ερώτημα, ποιο είναι το κριτήριο του ηθικά ορθού και εσφαλμένου, ποιες είναι οι νόρμες που πρέπει να καθορίζουν το ανθρώπινο πράττειν. Βασικό αξίωμα όλων των θεωριών που υπάγονται στην κανονιστική Ηθική είναι η θέση ότι υπάρχει μόνο ένα και μοναδικό κριτήριο της ηθικής συμπεριφοράς, είτε πρόκειται για μόνο έναν κανόνα είτε για ένα (ενιαίο) σύνολο κανόνων ή αρχών. Ανάλογα με τη στρατηγική που ακολουθούν για την εξεύρεση αυτού του κριτηρίου, οι κανονιστικές ηθικές θεωρίες διακρίνονται στις α) αρεταϊκές, β) δεοντολογικές και γ) συνεπειοκρατικές θεωρίες.

Στο σεμινάριο θα εξεταστούν τα κύρια προβλήματα με τα οποία ασχολούνται αυτές οι θεωρίες, με αφετηρία πάντα κείμενα από το έργο εκπροσώπων τους, όπως (κατ' αντιστοιχία προς την πιο πάνω διάκριση) είναι οι: α) Πλάτων, Αριστοτέλης, MacIntyre, Slote, β) Pufendorf, Locke, Kant, Ross, γ) Hobbes, Bentham, Mill, Moore, Hare, Rawls.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ

Σεμινάριο - Φ 342.5

Απόστολος Πανταζής

Η πολιτική οικονομία ως πολιτική φιλοσοφία (A. Smith, J. S. Mill)
Μεθοδολογικά ζητήματα της οικονομικής επιστήμης
Η διαμάχη για τη μέθοδο (Methodenstreit)
Διαλεκτική και οικονομία (K. Marx)
Θεσμική σχολή (T. Veblen)
Σύγχρονες συζητήσεις

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Σεμινάριο - Φ 360.5

Χλόη Μπάλλα

Θα μελετήσουμε τα κείμενα μέσα στα οποία διατυπώνονται για πρώτη φορά επιχειρήματα υπέρ του τελεολογικού μοντέλου εξήγησης. Ξεκινώντας από το δεύτερο βιβλίο των *Φυσικών* του Αριστοτέλη θα αναζητήσουμε τους προδρόμους των θέσεων του στους διαλόγους του Πλάτωνα (*Τίμαιος*, *Φαίδων*, *Νόμοι*) και στους Προσωκρατικούς (Εμπεδοκλής), ενώ θα εξετάσουμε την εξέλιξη αυτής της σκέψης σε ιατρικά κείμενα της αρχαιότητας (Ιπποκρατικό Corpus, Γαληνός) και στα κείμενα των Στωικών.

Βιβλιογραφία:

Αριστοτέλης, *Περί φύσεως*. Το δεύτερο βιβλίο των *Φυσικών*. Εισαγωγή-μετάφραση-σχολιασμός Β. Κάλφας. Αθήνα: Πόλις, 1999.

M. R. Johnson, *Aristotle on Teleology*, Οξφόρδη, 2005.

J. Lennox, *Aristotle's Philosophy of Biology*, Cambridge, 2001.

G. Williams, *Σχέδιο και σκοπός στη φύση*, μτφ. Κ. Κορφιάτης, Αθήνα: Κάτοπτρο, 2001.

L. Wright, *Teleological Explanations*, Berkeley, CA, 1976.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Σεμινάριο - Φ 360.6

Κωνσταντίνος Μακρής

Η πρακτική και βιωματική πλευρά της αρχαίας φιλοσοφίας αναφαίνεται ιδίως στον τρόπο με τον οποίο (ήδη από την εποχή του Σωκράτη, αν όχι και του Πυθαγόρα) ο χαρισματικός δάσκαλος ή η σχολή ως κοινότητα καθοδηγούσαν (με τον έλεγχο, τον διάλογο, τον συμβουλευτικό τους λόγο ή το ίδιο το παράδειγμά τους), τους μαθητές και/ή τους φίλους τους στην καθημερινή τους ζωή με βάση τις θεωρητικές αρχές της σχολής (φυσικές, ηθικές, λογικές, θεολογικές ...), εφοδιάζοντάς τους με τεχνικές επιμέλειας του εαυτού, κάθαρσης και θεραπείας των παθών της ψυχής, καθώς και άλλες πνευματικές ασκήσεις (όπως π.χ. τον έλεγχο της συνείδησης) που σκοπό τους είχαν το γνώθι σαυτόν, την επανόρθωση, την αυτοβελτίωση και, σε τελευταία ανάλυση, τον ευδαίμονα βίο σε αυτήν ή την άλλη ζωή. Σκοπός του μαθήματος είναι να επιτρέψει στους φοιτητές να γνωρίσουν εκ του σύννεγγυς ένα ευρύ φάσμα κειμένων, προερχόμενων από διάφορα γραμματειακά είδη, φιλοσοφικές σχολές και εποχές, μέσω των οποίων ασκούνταν η πνευματική καθοδήγηση. Έτσι, μετά από μια σύντομη ιστορική επισκόπηση του φαινομένου και των καταβολών του, των κοινωνιολογικών και ψυχολογικών του διαστάσεων, των σύγχρονων ερμηνειών του (Πιερ Αντό, *Πνευματικές ασκήσεις – Μισέλ Φουκώ, Επιμέλεια εαυτού και Ερμηνευτική του υποκειμένου*) και της επίδρασής του στην εφαρμοσμένη φιλοσοφική συμβουλευτική των τελευταίων δεκαετιών, οι φοιτητές θα κληθούν να επιλέξουν προς μελέτη κάποιο από τα ακόλουθα κείμενα (ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός): συλλογές γνώμων, αποφθεγμάτων των επτά σοφών, πυθαγορείων ακουσμάτων ή συμβόλων, Κύρια δόξα Επικούρου, *Εγχειρίδιο* Επικτήτου, Πυθαγορεία Χρυσά έπη, φιλοσοφικές επιστολές (Επικούρου, Σενέκα προς

Λουκίλιο, Ιαμβλίου, Πορφυρίου *Προς Μαρκέλλαν*), παραμυθητικοί λόγοι, ηθικές πραγματείες του Πλουτάρχου, *Προτρεπτικοί λόγοι* (Αριστοτέλη, Ιαμβλίου), *Ανθολόγιο* Ιωάννη Στοβαίου.

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο - Φ360.7

A. Λέμπεντεφ

ΠΛΑΤΩΝ: ΙΠΠΙΑΣ ΕΛΑΣΣΩΝ

Σεμινάριο - Φ 364.8

B. Χρυσάκοπούλου

Σεμιναριακό μάθημα, όπου θα εξεταστεί λεπτομερώς η θεματική του διαλόγου και ειδικότερα η μετάβαση από το ζητούμενο της ποιητικής αριστείας στα ομηρικά έπη, στην ηρωική αριστεία του Αχιλλέα και Οδυσσέα και τέλος στην ηθική της διάσταση, συνδεόμενη με την πραγμάτευση της εννοίας της δικαιοσύνης, ώσπου να καταλήξουμε στο παράδοξο συμπέρασμα του διαλόγου.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Σεμινάριο - Φ 383.3

Σπυρίδων Τέγος

Στο πλαίσιο της σχέσης συνέχειας και ασυνέχειας κατά την μετάβαση από τον 17ο αιώνα των μεγάλων φιλοσοφικών συστημάτων στον αιώνα του Διαφωτισμού (18^{ος} αιώνας) θα αναλυθούν οι διαφορετικές σχολές ευρωπαϊκής φιλοσοφίας (εμπειρισμός, αισθησιοκρατία, υλισμός, ορθολογισμός) οι οποίες δεν ταυτίζονται απόλυτα με τις εθνικές φιλοσοφικές παραδόσεις (βρετανική, γαλλική, γερμανική) αλλά οργανώνονται μέσα από ένα πλέγμα δικτύου ανταλλαγών που συγκροτούν τελικά το πεδίο της νεότερης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας. Οι παραδόσεις αυτές θα αναλυθούν αυτόνομα και όχι ως προ-καντιανές φιλοσοφικές προσεγγίσεις δηλαδή θα εξεταστούν καταρχάς ανεξάρτητα από τις μετακαντιανές και νεοκαντιανές αναγνώσεις τους. Στη συνέχεια θα εξεταστεί η καντιανή επανάσταση και ο τρόπος που επανερμηνεύθηκαν μέσα από το καντιανό πρίσμα τα κυρίαρχα ρεύματα του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Στόχος είναι η ανάδειξη της ετερογένειας και πολυπλοκότητας του φαινομένου του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

ΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΤΑ HEIDEGGER ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Σεμινάριο - Φ 387.3

Μαρία Τάταρη

Καλείται η τέχνη εξ ορισμού να επιτελέσει κάποιο έργο, έχει κάποια αποστολή; Ο ύστερος Χάιντεγκερ μοιάζει να αποδίδει στην τέχνη την υψηλότερη ιστορική αποστολή: Η τέχνη είναι αυθεντική εφόσον φανερώνει την αλήθεια και την καθιστά έτσι ιστορική. Τί είναι όμως αλήθεια για τον Χάιντεγκερ και με ποιά έννοια καθίσταται ιστορική; Το σεμινάριο σκοπό έχει να δείξει ότι η κατά Χάιντεγκερ κλήση της τέχνης οδηγεί στην καρδιά της σκέψης του, η οποία χαρακτηρίζεται από μια θεμελιώδη αμφισημία: η «αλήθεια» που αποτελεί ζητούμενο του φιλοσοφικού του στοχασμού, ή αλλιώς, το «νόημα του είναι», φανερώνεται κρυπτόμενο. Αντίσταται συνεπώς σε κάθε φιλοσοφικό ορισμό, σε κάθε ιδιοποιητική σύλληψη.

Με την επίγνωση αυτή συνδέεται και η παραίτηση του Χάιντεγκερ από τη συστηματική φιλοσοφία (την «ερμηνευτική φαινομενολογία»), και η αντικατάστασή της με εκείνο που ονομάζει «εμπειρία του είναι». Η εμπειρία του είναι καταφάσκει τη διαφορούμενη κίνηση του είναι (ή της αλήθειας) εντός της. Η τέχνη φανερώνει την αλήθεια, και ως τέτοια, αποτελεί εμπειρία του είναι όχι μόνο για τον καλλιτέχνη, αλλά και για τον ερμηνευτή της, τον στοχαστή. Ο στοχασμός οφείλει να αποτελεί μια τέτοια εμπειρία.

Το σεμινάριο θα αναδείξει την προβληματική αυτή εξετάζοντας επιμέρους θέματα όπως η σχέση φύσης-τέχνης, η τέχνη ως συμβάν της αλήθειας, η ποίηση ως ουσία της τέχνης, ως εμπειρία της διαφυγής των θεών και ως εμπειρία του είναι. Επίσης θα εξεταστεί η χάιντεγκεριανή εννόηση της ερμηνείας. Αν η ερμηνεία, όπως η ποίηση (ή η τέχνη), είναι εμπειρία του είναι, τότε πώς ορίζεται η σχέση των δυο τους, ερμηνείας και ποίησης/τέχνης;

Θα δοθεί σχηματικά ο προβληματισμός των ερωτημάτων και θα υποδειχθούν συγκεκριμένα αποσπάσματα από το έργο του Χάιντεγκερ. Οι εργασίες του σεμιναρίου θα παρουσιάζουν τη μορφή είτε της ανάγνωσης αποσπάσματος υπό τη σκοπιά ενός ερωτήματος, είτε της κριτικής παρουσίασης κειμένων της βιβλιογραφίας.

<p>Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΒΙΟΚΟΣΜΟΥ: ΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ</p>	<p>Σεμινάριο - Φ 391.4</p>
<p>Παναγιώτης Θεοδώρου</p> <p>Μια από τις διασημότερες έννοιες της φαινομενολογίας του Έντμουντ Χούσερλ είναι αυτή του βιόκοσμου (Lebenswelt), την οποία ο ίδιος εισήγαγε επίσημα και συστηματικά στο τελευταίο και ημιτελές έργο του, την Κρίση των Ευρωπαϊκών Επιστημών (1936-38). Σε πολύ αδρές γραμμές μπορούμε να πούμε πως ως βιόκοσμος εννοείται το εκάστοτε ιστορικά διαμορφούμενο πλαίσιο εκτύλιξης των πρακτικών και γνωσιακών δραστηριοτήτων μας. Πολλοί κοινωνιολόγοι και πολιτικοί φιλόσοφοι (Άλφρεντ Σούτς, Μπέργκερ και Λούκμαν, Γιούργκεν Χάμπερμας, κ.λπ.) υιοθέτησαν συνολικά ή εν μέρει τον πυρήνα αυτής της έννοιας και δοκίμασαν είτε να την επεξεργαστούν περαιτέρω είτε να χτίσουν πάνω της το δικό τους οικοδόμημα σκέψης. Μέσα από την εκ του σύνεγγυς εξέταση κειμένων από την Κρίση και από τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία, θα δούμε ποια είναι η προβληματική που οδηγεί τον Χούσερλ στην ιδέα του βιόκοσμου και ποια είναι τα βασικά δομικά συστατικά αυτής της ιδέας.</p>	
<p>ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ</p>	<p>Σεμινάριο - Φ 392.2</p>
<p>Γιώργος Ρουσόπουλος</p> <p>Το Σεμινάριο θα δεχτεί φοιτητές και φοιτήτριες που βρίσκονται στο τρίτο έτος σπουδών και έχουν περάσει το υποχρεωτικό μάθημα της Λογικής και της Φιλοσοφίας της Επιστήμης. Θα δοθούν προς μελέτη βασικά κείμενα της Αναλυτικής φιλοσοφίας (σε ελληνική μετάφραση), όπως, λ.χ., Frege, Russell, Wittgenstein, Dummett, Davidson, Austin, κλπ. Οι ενδιαφερόμενοι θα κάνουν παρουσιάσεις των θεμάτων που θα αναλάβουν (ατομικά ή ομαδικά) και θα συγγράψουν εργασία. Θα βαθμολογηθούν με συνδυασμό των παραπάνω κριτηρίων. Επιτρέπονται δυο απουσίες από το Σεμινάριο.</p>	
<p>ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ</p>	<p>Σεμινάριο - Φ 395.1</p>
<p>Βασιλική Τσακίρη</p> <p>Στο σεμινάριο αυτό θα εξετάσουμε θεμελιώδεις έννοιες του φιλοσοφικού ρεύματος του υπαρξισμού, και ιδιαίτερα αυτές που σχετίζονται με την ηθική διάσταση του υποκειμένου. Θα μας απασχολήσουν τα προβλήματα που ανακύπτουν από την απόρριψη της φορμαλιστικής ηθικής αλλά και οι σημαντικές διαστάσεις που ανοίγονται στη σκέψη μέσω της εισαγωγής των εννοιών του μοναδικού ατόμου, της εκλογής ως ελευθερίας, της υπευθυνότητας, της αυθεντικότητας, της επανάληψης, κλπ. Οι θεματικοί άξονες του σεμιναρίου είναι οι ακόλουθοι:</p> <p>α. Το έργο του Kierkegaard <i>Φόβος και Τρόμος</i>, το οποίο θα μελετηθεί σε συνάρτηση με την ηθική φιλοσοφία των Kant και Hegel κατά της οποίας και στρέφεται. Δευτερευόντως θα εξετασθεί η επιρροή του έργου αυτού στη φιλοσοφία του 20^{ου} αιώνα και κυρίως στα έργα των Derrida και Levinas.</p> <p>β. Η έννοια της μνησικακίας στο έργο του Kierkegaard και του Nietzsche και δευτερευόντως σε αυτό του Scheler.</p>	

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2006-2007

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι [ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ]	Παράδοση (Υ) – ΨΥΧΣ 100
Γιάννης Κουγιουμουτζάκης	Δευτέρα 11:30-14:30, Δ3-7Α
Οι ενότητες του μαθήματος είναι: <ul style="list-style-type: none">- Ιστορία, μέθοδοι και κλάδοι της Ψυχολογίας- Βιολογικές διαδικασίες- Αναπτυξιακές διαδικασίες- Κίνητρα και συναισθήματα- Θεωρίες της Προσωπικότητας	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 106
Τηλέμαχος Ιατρίδης	Πέμπτη 17:30-20:30, ΕΜΠ. Κ1
Στόχοι του μαθήματος είναι α) η εξοικείωση με κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις ως προς την οπτική και το αντικείμενο της κοινωνικής ψυχολογίας, και β) η επαφή με κεντρικά στοιχεία της προβληματικής που αναπτύσσεται σε καθιερωμένα πεδία έρευνας. Θεματικά πεδία που εξετάζονται: Στάσεις και αλλαγή των στάσεων. Κοινωνική επιρροή. Αιτιακές αποδόσεις. Κοινωνική σύγκριση. Διομαδικές σχέσεις και στερεότυπα.	
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι	Παράδοση - ΨΥΧΣ 200
Βασιλική Τσούρτου	Παρασκευή 17:30-20:30, Δ2-Β
Θα παρουσιαστούν βασικές έννοιες και θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από τη γνωστική και ψυχο-κοινωνική ανάπτυξη των βρεφών, των νηπίων και των παιδιών μέσης παιδικής ηλικίας. Επίσης οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με σύγχρονες μεθόδους έρευνας της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Η παράδοση θα βασιστεί στους εξής δύο τόμους: α) Cole, M. & Cole, S.R. (2002). «Η Ανάπτυξη των Παιδιών. Τόμος Α': Η αρχή της ζωής: Εγκυμοσύνη, Τοκετός, Βρεφική Ηλικία» (Επιμέλεια: Ζ. Παπαληγούρα & Π. Βορριά). Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, και β) Cole, M. & Cole, S.R. (2002). «Η Ανάπτυξη των Παιδιών. Τόμος Β': Γνωστική και Ψυχο-κοινωνική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και μέση παιδική ηλικία» (Επιμέλεια: Ζ. Μπαμπλέκου). Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός.	
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ	Παράδοση - ΨΥΧΣ 223
Δέσποινα Σταματοπούλου	Πέμπτη 17:30-20:30, Δ2-Β
Το μάθημα αυτό θα εστιάσει σε κάποια από τα πιο θεμελιώδη ερωτήματα που αφορούν την φύση των συναισθημάτων παίρνοντας υπ' όψη του την ποικιλία των απόψεων και των επιχειρημάτων που προέρχονται από το τον χώρο αυτό της Ψυχολογίας που την τελευταία δεκαετία έχει σχηματιστεί ως Ψυχολογία των Συναισθημάτων. Η περιοχή αυτή που σήμερα αρχίζει να μορφοποιείται ως «Συγκινησιακές Επιστήμες» έχει την δυναμική να συνδέσει διαφορετικές επιστημονικές πειθαρχίες προσφέροντας πιο ολοκληρωμένες προσεγγίσεις που παίρνουν υπ' όψη τους διαφορετικά επίπεδα θεωρητικής προσέγγισης και ανάλυσής των συναισθηματικών διαδικασιών. Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν ενδεικτικά θεματικές όπως: συναισθημα και γνωστικές διαδικασίες, συναισθήματα και πολιτισμική πραγματικότητα—καθολικότητα και πολιτισμική ιδιαιτερότητα,	

συναισθήματα και Φύλο.	
Η ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΝΤΟΓΕΝΕΣΗ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 373
Γιάννης Κουγιουμουζάκης	Τρίτη 8:30-11:30, Σ1
Στο σεμινάριο οι τεταρτοετείς και πιθανόν ορισμένοι τριτοετείς φοιτητές θα εργαστούν (ξενόγλωσσα κείμενα και βιβλία) πάνω σε κρίσιμα θέματα και ερευνητικά ευρήματα της εφηβικής ανάπτυξης στο σύγχρονο κόσμο (γνωστική, συγκινησιακή, κοινωνική ανάπτυξη, σχέσεις με πρόσωπα μέσης ηλικίας, ταυτότητα)	
Προαπαιτούμενα: Εισαγωγή στην Ψυχολογία Ι και ΙΙ.	

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 374
Δέσποινα Σταματοπούλου	Παρασκευή 14:30-17:30, Σ2
Το σεμινάριο αυτό θα διερευνήσει την πολυπλοκότητα του φαινομένου της τέχνης, τόσο κατά την ψυχολογική διαδικασία "παραγωγής" της τέχνης όσο και κατά την ψυχολογική διαδικασία "κατανάλωσής" της από το κοινό. Η συγκρότηση του υλικού που θα προσφερθεί στους φοιτητές θα γίνει μέσα από ειδικότερες προσεγγίσεις της τέχνης που προέρχονται από τους χώρους της αντιληπτικής και Gestalt ψυχολογίας, της πειραματικής αισθητικής και των θεωριών της διέγερσης, της φιλοσοφικής ψυχολογίας και της φαινομενολογικής προσέγγισης της αισθητικής εμπειρίας, καθώς και της γνωστικής ψυχολογίας και της ψυχολογίας των συναισθημάτων. Στόχος του σεμιναρίου είναι η μελέτη και κριτική επεξεργασία των διαφόρων ψυχολογικών προσεγγίσεων στην τέχνη, που εκάστοτε αντιθετικά αλλά όχι ίσως συμπληρωματικά, εστιάζουν σε διαφορετικές ψυχολογικές λειτουργίες και εμπλεκόμενα συστήματα κατά τη δημιουργία, απόλαυση και κατανόηση της τέχνης.	

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 375
Βασιλική Τσούρτου	Δευτέρα 11:30-14:30, Σ1
Στο σεμινάριο θα αναπτυχθούν παλαιότερες και σύγχρονες φιλοσοφικές και ψυχολογικές προσεγγίσεις των συγκινήσεων και των κινήτρων σε πολιτισμικό και αναπτυξιακό επίπεδο. Επίσης θα περιγραφούν οι εγκεφαλικοί μηχανισμοί που εμπλέκονται στη διέγερση και τη ρύθμιση των συγκινήσεων. Τέλος θα προσδιοριστεί η λειτουργία των συγκινήσεων στις γνωστικές διεργασίες και στις κοινωνικές σχέσεις.	
Η εξέταση θα περιλαμβάνει συγγραφή <i>σεμιναριακής εργασίας</i> , η οποία θα εκπονηθεί από τους φοιτητές στη βάση σημειώσεων της διδάσκουσας και μελέτης συγκεκριμένης βιβλιογραφίας (άρθρων και βιβλίων που θα προσδιοριστούν σε συνεργασία με τη διδάσκουσα). Επιπλέον, θα εκπονηθεί προαιρετική <i>εργαστηριακή άσκηση</i> με θέμα την ανίχνευση συναισθηματικών εκφράσεων και συναισθηματικής συνήχησης σε αλληλεπιδράσεις γονέα-παιδιού (εξοικείωση με τη μέθοδο μικροανάλυσης βιντεοσκοπημένου υλικού στο Εργαστήριο Ψυχολογίας του Τμήματος Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών).	
Ενδεικτική βιβλιογραφία: α) Oatley, K.& Jenkins, J. M. (2004). <i>Συγκίνηση: Ερμηνείες και Κατανόηση</i> . Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση (Επιμέλεια: Μ. Ντάβου), β) Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη (1995). <i>Ψυχολογία Κινήτρων</i> . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. γ) Nussbaum, M. (2001). <i>Upheavals of Thought: The intelligence of emotions</i> . Cambridge: Cambridge University Press, δ) Hobson, P. (2002). <i>The Cradle of Thought: Exploring the origins of thinking</i> . London: Macmillan.	

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 376
Τηλέμαχος Ιατρίδης	Παρασκευή 8:30-11:30, Σ1
Το σεμινάριο βασίζεται σε πρόσφατες επεξεργασίες ως προς τους τρόπους με τους οποίους αναπαριστούν οι κοινωνικές ομάδες τον εαυτό τους και τους άλλους ανάλογα με τις θέσεις τους σε σχέσεις ισχύος. Ζητήματα που εξετάζονται: Κοινωνική κατανομή κανονιστικών και μη-κανονιστικών τρόπων κοινωνικής σκέψης. Περιεχόμενο στερεοτύπων και διαστάσεις της κοινωνικής αξίας. Προσλαμβανόμενες πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες.	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 100
Νίκος Παναγιωτόπουλος	Τετάρτη 17:30-20:30, Δ3-7Α
<p>Στο πλαίσιο της παράδοσης αυτής θα αναλυθούν οι επιστημολογικές και μεθοδολογικές αρχές που θεμελιώνουν την νομιμότητα μιας αυτόνομης επιστήμης του κοινωνικού. Στη συνέχεια θα αποσαφηνιστούν οι σχέσεις της κοινωνιολογίας με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες. Τέλος, θα παρουσιαστούν τα κυρίαρχα συστήματα των αναλυτικών μεθόδων της κοινωνιολογίας με τρόπο ώστε να διευκρινιστεί ο επιστημονικός χαρακτήρας της επιστημονικής της προσέγγισης.</p>	
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 109.1
Νίκος Βαφέας	Δευτέρα 17:30-20:30, Δ2-Β
<p>Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το αντικείμενο και τη μέθοδο της πολιτικής κοινωνιολογίας, ενός κλάδου των κοινωνικών επιστημών που αναπτύσσεται ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες και φιλοδοξεί, μέσα από μία διεπιστημονική ουσιαστικά προσέγγιση, να παράσχει μία κοινωνιολογική «ανάγνωση» του Πολιτικού φαινομένου. Στο πλαίσιο του μαθήματος, το βάρος θα δοθεί αρχικά στην παρουσίαση της ιστορίας και της εξέλιξης του κλάδου της πολιτικής κοινωνιολογίας, ενώ, στη συνέχεια, θα μελετηθεί η σημασία και το περιεχόμενο μιας σειράς αναλυτικών κατηγοριών (όπως αυτές του «κράτους», της «εξουσίας», του «πολιτικού κόμματος», του «κοινωνικού κινήματος», των «ομάδων συμφερόντων» κ.α.), οι οποίες συγκροτούν εντέλει το εννοιολογικό της οπλοστάσιο.</p>	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 121
Σταματίνα Κακλαμάνη	Πέμπτη 11:30-14:30, ΕΜΠ. Κ1
<p>Η κοινωνική έρευνα εκφράζει τον διάλογο ανάμεσα στις ισχύουσες ιδέες, την κοινωνική πραγματικότητα και τα δεδομένα που την χαρακτηρίζουν. Η μορφή που προσλαμβάνει ο διάλογος καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις μεθόδους και τις τεχνικές που εφαρμόζονται. Η αποτελεσματική εφαρμογή των ερευνητικών μεθόδων προϋποθέτει όχι μόνον τις απαραίτητες γνώσεις για τις τεχνικές λεπτομέρειες που τις χαρακτηρίζουν, αλλά και τις θεωρητικές και τις τεχνικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται κι επηρεάζουν τη συγκρότηση των δεδομένων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων.</p> <p><u>Προτεινόμενο Περιεχόμενο:</u></p> <p>Η διαπλοκή θεωρίας, μεθόδων και δεδομένων. Θεωρητικές έννοιες, μεταβλητές και μέτρηση. Η δειγματοληπτική έρευνα. Επιλογή και διατύπωση του προβλήματος της έρευνας (Ο σχεδιασμός στην κοινωνική έρευνα, Συλλογή δεδομένων: ερωτηματολόγιο, συνέντευξη ...). Η αναζήτηση της αιτιώδους συσχέτισης: μέθοδοι ποσοτικής ανάλυσης (Επεξεργασία δεδομένων, Ανάλυση και ερμηνεία).</p>	
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 136
Γιώργος Νικολακάκης	Δευτέρα 14:30-17:30, Δ2-Β
<p>Γίνεται προσπάθεια να αναδειχθεί η σχέση κινηματογράφου κοινωνίας σε ένα πλαίσιο ιστορικό, κοινωνικό και ανθρωπολογικό. Μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα ταινιών παρουσιάζονται τα καλλιτεχνικά ρεύματα, οι εθνικές σχολές και η εξέλιξη της κινηματογραφικής γλώσσας.</p>	
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ: ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 149
Άρης Τσαντηρόπουλος	Δευτέρα 11:30- 14:30, Δ2-Β
<p>Από τη δεκαετία του '60 αρχίζει να εκδηλώνεται ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για την μελέτη της ελληνικής κοινωνίας. Οι σχέσεις συγγένειας και η σύνδεσή τους με την πολιτική, την οικονομία, την τελετή-τελετουργία και τις έμφυλες διαφοροποιήσεις αποτέλεσαν εξαρχής αντικείμενο πολλών και σημαντικών ανθρωπολογικών ερευνών.</p> <p>Με έργο αναφοράς την εθνογραφία του Bernard Vernier <i>Η κοινωνική γένεση των αισθημάτων</i>. <i>Πρωτόκοι και υστερόκοι στην Κάρπαθο</i>, θα παρουσιαστούν τα θεωρητικά και μεθοδολογικά πλαίσια των κύριων ανθρωπολογικών προσεγγίσεων των σχέσεων συγγένειας στις διάφορες τοπικές κοινωνίες</p>	

του ελλαδικού χώρου. Επιπλέον, θα γίνουν ευρύτερες αναφορές σε εθνογραφικά παραδείγματα κοινωνιών της Μεσογείου και των Βαλκανίων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 167
Αντώνης Ασπρινάκης	Παρασκευή 11:30-14:30, Δ2-Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 205
Γαβριέλλα Ασπράκη	Τετάρτη 11:30-14:30, Δ2-Β
<p>Στο μάθημα αυτό επιχειρείται η προσέγγιση των εννοιών της υγείας και της ασθένειας από τη σκοπιά της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Θα εστιάσουμε στις παραπάνω έννοιες καθώς και στις θεραπευτικές πρακτικές ως πεδία πολιτισμικών σημασιοδοτήσεων και κοινωνικών - πολιτικών σχέσεων.</p> <p>Το μάθημα χωρίζεται σε δύο μέρη, τα οποία εξυπηρετούν δύο συμπληρωματικούς στόχους. Στο πρώτο μέρος επιχειρείται μία αναδρομή στους βασικούς σταθμούς ανάπτυξης της ανθρωπολογίας της υγείας και της ασθένειας. Κεντρικός στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις έννοιες, τα μεθοδολογικά εργαλεία και τους θεωρητικούς προβληματισμούς της.</p> <p>Στο δεύτερο μέρος η συζήτηση εξειδικεύεται σε συγκεκριμένα ζητήματα στα οποία έχει εστιάσει η σχετική βιβλιογραφία. Ειδικότερα, μέσα από την παρουσίαση και συζήτηση συγκεκριμένων εθνογραφικών παραδειγμάτων επιχειρείται η βαθύτερη κατανόηση των εννοιών και των θεωρητικών αναζητήσεων που έχουν παρουσιαστεί στο πρώτο μέρος του μαθήματος.</p> <p>Εγχειρίδιο: Nettleton, Sarah. 1995. <i>Κοινωνιολογία της Υγείας και της Ασθένειας</i>. Αθήνα: Τυπωθήτω.</p>	

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 206
Νίκος Βαφέας	Τρίτη 11:30-14:30, Δ2-Β
<p>Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με μία ιδιαίτερη μεθοδολογική τάση των κοινωνικών επιστημών, την οποία μπορούμε σε γενικές γραμμές να ονομάσουμε «ιστορική κοινωνιολογία». Αρχικά, θα γίνουν κάποιες εισαγωγικές παρατηρήσεις αναφορικά με τη διαχρονική πορεία της σχέσης μεταξύ των επιστημών της ιστορίας και της κοινωνιολογίας, από τον 19^ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας, και θα παρουσιαστεί εν συντομία η διαδικασία συγκρότησης της ιστορικής κοινωνιολογίας ως αυτόνομου ερευνητικού και θεωρητικού κλάδου των κοινωνικών επιστημών, κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Στη συνέχεια θα μελετηθεί το έργο επιφανών ιστορικών κοινωνιολόγων και θα συζητηθεί η συγκεκριμένη θεωρητική και μεθοδολογική συνεισφορά του καθενός στην ανάπτυξη του κλάδου. Τέλος, θα επιχειρηθεί μια κατηγοριοποίηση-ταξινόμηση των σύγχρονων μελετών με ιστορικο-κοινωνιολογικό προσανατολισμό, με κριτήριο τον τύπο της επιστημονικής εξήγησης που προτείνουν, και θα συζητηθούν κάποια επιστημολογικά προβλήματα που ανακύπτουν για κάθε κατηγορία ξεχωριστά.</p>	

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 300.1
Νίκος Παναγιωτόπουλος	Πέμπτη 8:30-11:30, Σ1
<p>Αντικείμενο του σεμιναρίου θα αποτελέσει η προσέγγιση των χαρακτηριζόμενων ως «παραβατικών συμπεριφορών» που εκδηλώνονται στο εσωτερικό του Σχολείου. Η προσέγγιση αυτή θα βασισθεί σε ένα σύστημα υποθέσεων που συνδέει τη «βία στο Σχολείο» με το ευρύτερο κοινωνικό γεγονός της κρίσης στην αναπαραγωγή των λαϊκών τάξεων.</p>	

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 302.1
Σταματίνα Κακλαμάνη	Παρασκευή 11:30-14:30, Αίθ. Σεμ. Βιβλ/κης 4.
<p>Στην ελληνική κοινωνία ο θεσμός της οικογένειας είναι φορτισμένος με σημαντικό συμβολικό βάρος.</p>	

Θεωρείται ως ο κατ' εξοχήν θεσμός αναπαραγωγής της πολιτισμικής ταυτότητας. Οι αρχές που διέπουν τη δημιουργία και τη λειτουργία της είναι ισχυρά προσδεδωμένες σε παραδοσιακές συντεταγμένες, γεγονός που δικαιολογεί την αντίστοιχα προεξέχουσα θέση του θεσμού του γάμου στην Ελλάδα, κατ' αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές κοινωνίες. Ωστόσο, η διαδικασία του εκσυγχρονισμού και της οικονομικής ανάπτυξης επηρεάζει καθοριστικά την οικογένεια στη χώρα μας, προκαλώντας ασυμβατότητες και συγκρούσεις.

Στο πλαίσιο του προτεινόμενου Σεμιναρίου προτείνεται η διεπιστημονική προσέγγιση ζητημάτων αιχμής που άπτονται της οικογένειας, με έμφαση στην ελληνική οικογένεια: χαρακτηριστικά, μεταβολές, συγκρούσεις...

Ενδεικτική Θεματολογία:

Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και ιδέες γύρω από την οικογένεια. Οι σχέσεις συγγένειας. Επίκαιροι προβληματισμοί σε συνάρτηση με τους ρόλους και την κατανομή αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο της οικογενειακής ζωής. Οικογένεια και σύγχρονη κοινωνία (οικογένεια και κοινωνικός έλεγχος, οικογένεια και κοινωνική εξουσία, η γυναίκα μέσα στην οικογένεια και την κοινωνία- γυναικεία απασχόληση και μητρότητα, η οικογενειακή τάξη ανάμεσα στην ιδιωτική και δημόσια τάξη).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 396

Άρης Τσαντηρόπουλος

Παρασκευή 11:30-14:30, Σ2

Η φωτογραφία αναμφίβολα αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές επινοήσεις των τελευταίων δύο αιώνων καθώς συνδέεται με ριζικές αλλαγές στην ανθρώπινη γνώση και αντίληψη. Στόχος του σεμιναρίου θα είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών σε ζητήματα που αφορούν την ανάγνωση της φωτογραφίας, τη σχέση πραγματικότητας και μηχανικής αναπαραγωγής της καθώς και την αλληλεξάρτηση καλλιτεχνικής έκφρασης και κοινωνίας. Στη βάση αυτή της προβληματικής θα παρουσιαστούν θέματα που αφορούν:

- την προϊστορία και τις κοινωνικές συνθήκες ανακάλυψης και εξέλιξης της φωτογραφίας,
- τις χρήσεις και εφαρμογές της φωτογραφίας (πορτραίτο, τοπίο, ρεπορτάζ, διαφήμιση κ.λ.π.)
- τις συνέπειες από τις πρόσφατες εξελίξεις της ψηφιακής τεχνολογίας

ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 402

Γιώργος Νικολακάκης

Τρίτη 11:30-14:30, Σ2

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Άσκηση - ΠΑΙΣ 010

Αναστασία, Κορνάρου, Ζερβουδάκη, Καρίμαλη, Παρασκευαΐδη, Τσάκωνα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Παράδοση - ΠΑΙΣ 100

Καλλιόπη Πηγιάκη

Πέμπτη 14:30-17:30, Δ2-Β

Το εισαγωγικό αυτό μάθημα περιλαμβάνει στη θεματική του τη συζήτηση για την έννοια της αγωγής, τους κλάδους της παιδαγωγικής, τις μεθόδους της παιδαγωγικής έρευνας, τον κοινωνικό ρόλο του σχολείου, το ρόλο του εκπαιδευτικού και το ρόλο του μαθητή καθώς και σύντομη ανασκόπηση της παιδαγωγικής σκέψης.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Παράδοση (Υ) - ΠΑΙΣ 103

[Παρακολουθείται από τους φοιτητές του 4^{ου} εξαμήνου και πάνω]

Ελένη Κατσαρού

Τρίτη 14:30-17:30, Δ3-7Α

- Διερεύνηση των όρων «Διδακτική» και «Διδασκαλία» σε ποικίλα επιστημολογικά και εκπαιδευτικά πλαίσια - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί.
- Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας – Σκοποί και στόχοι (ταξινομίες διδακτικών στόχων και διδακτικοί σκοποί με βάση «διαδικασίες» διδασκαλίας και μάθησης).
- Αρχές διδασκαλίας – Τι συνιστά ποιότητα στη διδασκαλία; Για ποιους λόγους;

- Διδακτικές μέθοδοι: Θα παρουσιαστούν συγκεκριμένες μέθοδοι και παραδείγματα εφαρμογής τους στα φιλολογικά μαθήματα και θα γίνουν και από τους φοιτητές προτάσεις εφαρμογών.
- Διδακτικά υλικά και εποπτικά μέσα διδασκαλίας – Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στα φιλολογικά μαθήματα.
- Η αξιολόγηση του μαθητή: μοντέλα αξιολόγησης – τεχνικές διατύπωσης ερωτήσεων.
- Σχέδιο μαθήματος: πότε χρειάζεται να συντάσσεται, τι περιλαμβάνει, πώς γράφεται, τι βοήθεια μπορεί να προσφέρει – παραδείγματα σχεδίων και σύνταξη σχεδίων από τους φοιτητές.

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 106.1
Ελένη Κορνάρου	Παρασκευή 14:30-17:30, Δ2-B
<p>Αρχικά θα εξετάσουμε κάποια γενικά στοιχεία διδακτικής μεθοδολογίας, θα αναφερθούμε συνοπτικά στην ιστορία του μαθήματος από την αρχαιότητα ως σήμερα και θα συζητήσουμε τους γενικούς σκοπούς της διδασκαλίας του και τις μεθόδους διδασκαλίας των κειμένων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Στη συνέχεια θα αναφερθούμε πιο συγκεκριμένα στους ειδικούς σκοπούς της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από το πρωτότυπο στο Γυμνάσιο και το Λύκειο και στη διδακτική της μεθοδολογία με αναφορά σε συγκεκριμένα κείμενα.</p>	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 106.2
Αγγελική Καψάσκη	Τρίτη 17:30-20:30, Δ3
<p>Το μάθημα επιχειρεί να υποστηρίξει τη διδακτική της ιστορίας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνδέοντάς την με την ιστοριογραφία και τα θεωρητικά της ερωτήματα όπως διαμορφώθηκαν στο τέλος του 20^{ου} αιώνα αλλά και τις νέες διερευνητικές μαθητοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας. Προηγείται μια ιστορική αναδρομή της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Ελλάδα και κριτική παρουσίαση της σύγχρονης κατάστασης (Αναλυτικά προγράμματα, σκοποί του μαθήματος, μεθοδολογία, σχολικά εγχειρίδια) Κατόπιν παρουσιάζονται επιστημολογικές παραδοχές της Νέας Ιστορίας σε ζητήματα τα οποία σχετίζονται άμεσα με τη διδασκαλία της ιστορίας (το αντικείμενο και η αντικειμενικότητα της ιστορίας, οι θεματικές της, οι προσεγγίσεις, οι μέθοδοι και τα εργαλεία) καθώς και εφαρμογές διδακτικών μοντέλων στην Ιστορία. Το μάθημα στο μεγαλύτερο μέρος του, θα επικεντρωθεί στην παρουσίαση σχεδίων μαθημάτων, όπου θα αξιοποιούνται εναλλακτικές διδακτικές μέθοδοι και τεχνικές, - αξιοποίηση ιστορικών πηγών, της λογοτεχνίας των νέων τεχνολογιών κλπ με στόχο μέσα από την διδασκαλία της ιστορίας να συνδυάζεται τόσο η απόκτηση ιστορικών γνώσεων όσο και η διαμόρφωση γνωστικών δεξιοτήτων και η άρθρωση κριτικής σκέψης από τους μαθητές.</p>	

ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΑΞΗ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 145
Ζαχαρίας Παληός	Τρίτη 14:30-17:30, Αίθ. Βιβλ./κης
<p>Μια σύγκριση των εκπροσώπων του γυναικείου φύλου με τους γόνους των χαμηλών κοινωνικών τάξεων. Και οι δύο ομάδες παρουσιάζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, τα κυριότερα εκ των οποίων είναι υπο-εκπροσώπηση στα κέντρα εξουσίας και λήψεως αποφάσεων, χαμηλά και ασαφή κίνητρα κοινωνικής ανόδου και αποκλεισμοί διαφόρων τύπων που είναι άσχετοι των προσόντων και των ικανοτήτων των υπό εξέταση ατόμων.</p>	

ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 302.1
Ελένη Κορνάρου	Πέμπτη 11:30-14:30, Σ2

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 303.1

Καλλιόπη Πηγάκη

Δευτέρα 14:30-17:30, Σ1

Η θεματική του σεμιναρίου αναφέρεται στις παιδαγωγικές θεωρίες και πρακτικές ελλήνων και ξένων παιδαγωγών.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 305.1

Ζαχαρίας Παληός

Δευτέρα 17:30-20:30, Σ2

Το ζήτημα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης προσελκύει ολοένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον στις σύγχρονες κοινωνίες. Η μόρφωση των ενηλίκων προβάλλεται ως κύριο μέσο αντιμετώπισης μιας σειράς κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων αφενός και ως φιλόδοξη και προκλητική επαγγελματική διέξοδος αφετέρου.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 306.1

Ελένη Κατσαρού

Πέμπτη 8:30-11:30, Σ2

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα Σχολικά Εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων σε μια διαχρονική αλλά και συγχρονική εξέταση, όχι μόνο μεμονωμένα αλλά και στις μεταξύ τους σχέσεις.

Αρχικά θα διευκρινιστούν οι όροι Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια μέσα σε ποικίλα επιστημολογικά και εκπαιδευτικά πλαίσια και θα συζητηθεί η μεταξύ τους σχέση μέσα στα πλαίσια αυτά. Θα αναζητηθούν οι παράγοντες που σε κάθε εκπαιδευτική συνθήκη διαμορφώνουν τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα Σχολικά Εγχειρίδια και οι παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας που διαμορφώνονται από αυτά.

Στη συνέχεια θα αναλυθούν οι παράμετροι που μπορούν να καταστήσουν τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα Σχολικά Εγχειρίδια αντικείμενα έρευνας (π.χ. το περιεχόμενό τους, η διδακτική μεθοδολογία που προτείνουν, οι παιδαγωγικές αρχές που ακολουθούν, οι θεωρητικές και πρακτικές επιλογές τους, ο ρόλος που επιφυλάσσουν στον εκπαιδευτικό και το μαθητή κτλ.).

Τέλος θα τεθούν ζητήματα που αφορούν την αξιολόγηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και των Σχολικών Εγχειριδίων. Θα παρουσιαστούν μοντέλα αξιολόγησης και θα αναζητηθούν κριτήρια ποιότητας για τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα Σχολικά Εγχειρίδια τα οποία θα εφαρμοστούν από τους φοιτητές σε συγκεκριμένα Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια Αρχαίων Ελληνικών, Νέων Ελληνικών και Ιστορίας.